

KEKEME BİR ÖĞRENCİM VAR

Öğretmen El Kitabı

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve
Danışma Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Kekeme Bir Öğrencim Var

ÖĞRETMEN EL KİTABI

OCAK 2001

Hazırlayanlar

Bergin LEVENT

Nazan KAYA

Düzenleyenler

İsmail TOKSÖZ (Başkan)

Bergin LEVENT

Nazan KAYA

Asude ZİHNİ

Ayla AŞIK

Hülya KAYAOĞLU

Serdar GÜNDOĞAN

Grafik Tasarım

Hakkı USLU

Teknik Düzenleme

Zekai DURMAZ

Baskı

AÇEM ve 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası (0312) 213 35 75 - 212 62 18 -19

*Bu kitapçığın hazırlanmasında, "<http://www.mankato.msus.edu/dept/comolis/kuster/parents/childstut.html>" adresinden edinilen makalelerden ve Sevgi Dili Konuşan Çocuklar (Ayşegül Turan, Sistem Yayıncılık, 2000) adlı kitaptan yararlanılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz ♥ V

Sunuş ♥ VII

Başlarken ♥ X

Ben Bir Kekemeyim ♥ 1

Kekemelik Nedir? ♥ 10

Kekemeliğe Neler Yol Açar? ♥ 12

Kekemelik Genellikle Hangi Yaşta Ortaya Çıkar? ♥ 13

Kekemelik Cinsiyete Göre Farklılıklar Gösterir mi? ♥ 13

Herkes Zaman Zaman Kekeler mi? ♥ 14

Kekemelik Sürekli midir? ♥ 14

Okulunuz Kekemeliği Olan Öğrenciyi Kabule Hazır mı? ♥ 15

Çocuğun Kekemeliği Sınıfta Tartışılmalı mı? ♥ 15

Arkadaşları Alay Ettiğinde Neler Yapmalıyız? ♥ 16

Diğer Öğrencilerden Farklı Davranmalı mıyız? ♥ 16

Sınıf İçinde Söz Alma Sırası Nasıl Olmalı? ♥ 18

Öneriler ♥ 18

Son Söz ♥ 21

ÖN SÖZ

Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimi kadar, eğitimcilerin ve ailelerin aydınlatılması ve bu alanda yaşadıkları sorunların giderilmesi de büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda Ülkemizde özel eğitim alanında gerçekleştirilen uygulamaların ve elde edilen sonuçların ışığında eğitimcilere ve ailelere yönelik çalışmalar hız kazanmıştır.

Çocuklarımızın eğitiminde en önemli ve öncelikli konu, onların bireysel öğrenme gereksinimlerinin karşılanmasıdır. Bunu gerçekleştirmede ve eğitimin niteliğini yükseltmede öğretmenlerimize, ane ve babalara önemli görevler düşmektedir.

Özel eğitim gerektiren çocuklarımızın eğitiminde; erken çocukluk döneminden başlayarak, bireysel farklılıkları ve gelişimsel özellikleri sürekli ve düzenli olarak gözlemlemek ve sistemli değerlendirmeler yapmak çok önemlidir. Bu süreç, onların gelişiminde ortaya çıkan güçlüklerin ve yetersizliklerin zamanında tanınmasını ve eğitime erken başlanarak istendik davranışların gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Öğretmenlerimiz için hazırlanan "Kekeme Bir Öğrencim Var"ın eğitimcilerimizi bu konuda aydınlatmada, bilinçlendirmede, duyarlılıklarını artırmada ve özel eğitim alanında kaynak yetersizliğini gidermede önemli bir işlevi olacağına inanıyorum. Değerli eğitimcilerimizden gelecek öneri ve katkılarla daha da zenginleşeceğini düşündüğüm bu kitabın hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyor, yararlı olmasını diliyorum.

Metin BOSTANCIOĞLU
Millî Eğitim Bakanı

SUNUŞ

Özel eğitimde engel kategorilerine göre en kalabalık grubu dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklar ve gençler oluşturmaktadır. Diğer engel gruplarında ise eşlik eden ek bir engel olarak karşımıza çıkması bu güçlükten etkilenenlerin oranını kuşkusuz daha da fazlalaştırmaktadır.

Günümüzde dil ve konuşma güçlükleri farklı bir ortam ile düzeltilecek bir güçlük olarak görülmemektedir. Bu çocukların eğitimi normal sınıflarda özel eğitim önlemleri alınarak sürdürülmesi temeline dayanır. Bu bağlamda dil ve konuşma güçlüklerini diğer engel gruplarından ayıran en önemli ve anlamlı fark, sınıf içi düzenlemeler ve götürülecek destek eğitim hizmetleri ile düzelebilme şansına sahip tek engel grubu olmasıdır.

Bu doğrultuda dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklara götürülen eğitim hizmetlerinin niteliğini ve niceliğini artırmak amacıyla, özellikle kaynaştırma uygulamalarının yaygınlaştırılması, özel ihtiyaçlara yönelik kurum açılması, eğitim ortamları ve eğitim programlarının geliştirilmesi, personelin yetiştirilmesi, destek eğitim hizmetlerinin sağlanması, öğretmen ile aile eğitimi ve rehberliğinin geliştirilmesi yönündeki çalışmalarımız hızla devam etmektedir.

"Kekeme Bir Öğrencim Var" El Kitabının hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür eder, benzer çalışmaların devamını dilerim.

Bener CORDAN
Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı

BAŞLARKEN...

Türkiye'de her yıl doğan çocuklardan azımsanmayacak bir kısmı diğerlerinden farklı bakım, ilgi, eğitim ve sağlık hizmetlerine ihtiyaç duyar. Bunların büyük çoğunluğu engelli çocuklardır. Bu grup içinde en yaygın güçlük grubunu "dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklar" oluşturur.

Bakanlığımız dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklara yönelik eğitim ve sağaltım hizmetlerini, 1955 yılında rehberlik ve araştırma merkezinin Ankara'da kurulması ile başlatmıştır. Zirâ, Ülkemizde dil ve konuşma güçlükleri alanında eleman yetiştirmeye yönelik bir program bulunmadığından, bu çocuklara yönelik eğitim ve sağaltım hizmetlerinin, rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev yapan rehber öğretmenler (psikolojik danışman) tarafından verilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Personel yetiştirilmesi amacıyla ilk olarak 1962 yılında "konuşma ve lisan arızaları kursu" düzenlenmiş, 1987 yılından itibaren de "dil ve konuşma güçlüğü olan çocukların eğitim semineri" her yıl düzenli olarak tekrarlanmıştır. 1997 yılında sınıf öğretmenleri için de "dil ve konuşma güçlüğü olanların eğitimi seminerleri" eğitim-uygulama ağırlıklı, kademeli olarak düzenlenmeye başlanmış, böylece hedef kitle genişletilerek, aile ve öğrencilere doğrudan hizmet verilmesi amaçlanmıştır.

Bakanlığımız "Kültürel Değişim Programı" çerçevesinde iki uzmanını 2000 yılı içerisinde "logopedi" (dil ve konuşma güçlüğü olanların eğitimi) konusunda incelemelerde bulunmak ve eğitim almalarını sağlamak üzere Bulgaristan'a göndermiştir. Ankara Valiliği ile işbirliği yapılarak okul öncesi, sınıf öğretmenleri ile ailelere yönelik seminerler düzenlenmiştir Ankara ilinde pilot olarak başlatılan

KEKEME BİR ÖĞRENCİM VAR ♥ IX

bu seminerlerin Türkiye genelinde yaygınlaştırılması plânlanmıştır. Ayrıca okul öncesi dönemde dil ve konuşma güçlüğü olan çocuklar için eğitim modeli geliştirmek amacıyla bir proje üzerinde çalışmalar başlatılmıştır.

Üniversitelerden alınan görüşler, geniş literatür taraması ve Bulgaristan gözlemleri doğrultusunda hazırlanan, öğretmen ve ailelerin hizmetine sunduğumuz bu kitaplar Ülkemizde hissedilen dil ve konuşma güçlüğü olanların eğitimi ile ilgili uzman ve kaynak eksikliğinde aile ve öğretmenlere rehber kitaplar olması nedeniyle önem kazanmaktadır.

Uzun ve yorucu bir çalışmanın ardından oluşturulan bu kitaplarda emeği geçen başta Dil ve Konuşma Güçlüğü Olanların Eğitimi Şube Müdürü Bergin LEVENT ve Nazan KAYA olmak üzere, herkese teşekkür eder, ailelerimiz, öğretmenlerimiz ve çocuklarımız için yararlı olmasını dilerim.

A.Haydar SILDİROĞLU
Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri
Genel Müdür V.

X ♥ KEKEME BİR ÖĞRENCİM VAR

Ben bir kekemeyim. Konuşurken
bazen heceleri, sözcükleri
tekrarlıyorum, alışılmamış
duraklamalar ya da uygun olmayan
uzatmalar yapıyorum. Bu durumda
konuşmamın akıcılığı bozuluyor.

Ben konuşmaya başladığımda sınıf arkadaşlarım ilk kez karşılaştıkları bu durum karşısında şaşırıyorlardı, hatta bazıları gülmek için kendilerini zor tutuyorlardı. Bu beni üzüyordu. Konuşmak endişe verici bir uğraş haline geliyordu, özellikle sözel çalışmalarda sıra bana gelecek diye çok korkuyordum. Öğretmenim de "kekemelik" konusunda yeterince bilgili olmadığını düşünüyor ve kaygılanıyordu..

Artık bunlar geride kaldı. Çünkü öğretmenim ve arkadaşlarım insanların güçlü ve güçsüz yanları olabileceğini tartışarak, kekemelik konusunda beni nasıl destekleyeceklerine karar verdiler.

Bu tartışma ve karar verme sürecinde; öğretmenim, arkadaşlarım, okulumuzun rehber öğretmeni ve tabii ki ailem iş birliği yaptılar.

Artık öğretmenim ve arkadaşlarım; nasıl söylediğime değil, ne söylediğime odaklanmayı başarabiliyorlar. Onların bu şabası çok hoşuma gidiyor, sınıfımın önemli bir üyesi olduğumu hissediyorum ve çok seviyorum.

Kekemelikte baş etmemde kuşkusuz anne-babamın ve kardeşlerimin de çok katkısı var... Başlangıçta ne yapacaklarını çok iyi kestiremiyorlardı, bu farklı durum onları kaygılandırıyor, hatta korkutuyordu. Gerekli bilgilere uygun desteği verecek kişi ve kuruluşlara ulaşıncaya kadar çok da yoruldular...

...artık bunu da aştık... zaman
zaman akıcı konuşmasam da,
uygun destekler sağlandığında,
yapıcı tutumlar geliştirildiğinde
bu durumla baş edecek kadar
güçlü olduğumu anladılar. Ailemin
diğer üyeleri gibi önemli bir üyesi
olduğumu hissediyorum ve çok
seviniyorum.

Ben nelerden mi hoşlanırım?

Müzik dinlemeye, şarkı söylemeye, şiirlere, kitaplara... bayılıyorum. Öğretmenim yaptığım resimleri çok beğendiğini, benim resimlerimin kendisini dinlendirdiğini söylüyor...resimlerimin sık sık panoya asıldığını da söylemeliyim.

Evimizin yakınındaki sahada babamla, kardeşlerimle, arkadaşlarla basketbol oynamanın tadına da doyamıyorum.

Sınıfta tüm derslerimi ilgiyle izliyorum, yeterince çalıştığım da başarılı da oluyorum. Ama...

...oyun oynamak gibisi
var mı?

Şimdi ben
arkadaşlarımla oyun
oynamaya gidiyorum.

Siz de gelir misiniz?

Sevgili Öğretmenler,

Öğrencileriniz arasında "**kekemelik**" sorunu olan var mı? Neler hissediyorsunuz? Sınıf ortamında uyumunu nasıl desteklemelisiniz? Ailesiyle nasıl ilişki kurmalısınız?... Kısaca ona nasıl yardımcı olabilirsiniz?

...

Kekemeliği olan öğrencinizin de diğer öğrencileriniz gibi kendine güvenen bağımsız bir kişi olması için gereken sevgi ve kabulü ailesiyle işbirliği içerisinde ona verebilecek en önemli kişilerden birisi de sizsiniz.

Bu kitapçıkta sizin "**kekemelik**"le ilgili "**sorularınıza**" ve "**hislerinize**" yanıt vermeye çalıştık. Kekemelle ilgili bilginiz ne kadar fazla olursa öğrencinize yardım etme olanağınız da o kadar fazla olacaktır.

...

Kolay gelsin...

Kekemelik Nedir ?

Kekemelik, konuşmanın akıcılığı ile ilgili bir iletişim bozukluğudur.

Akıcı konuşmada ritm ve zamanlama büyük önem taşır. Hız, vurgulama ve doğru yerde duraklamalar açısından farklılıklar olsa da akıcı konuşmada sözcükler ve sözcük grupları kendiliğinden akar. Akıcılıkta ortaya çıkan bozukluklar, uygun olmayan duraklamalar, tekrarlar ve benzer problemler konuşmanın doğal akışını etkiler.

İşte ses, hece ve sözcüklerde uzatmalar, tekrarlar veya duraklamalarla ortaya çıkan konuşmanın akıcılığının bozulduğu bu durum "**kekemelik**" olarak adlandırılır. Artık, kişinin ne konuştuğundan çok nasıl konuştuğu dikkat çekmeye başlar. Konuşan kişi de dinleyenler gibi durumu fark ettiğinde, konuşma gücüne korku ve endişe de eşlik eder. Bazı durumlarda yüz ve vücut hareketleri konuşma çabası ile birlikte görülebilir.

Her kekemelik bir diğerinden farklıdır. Ancak özelliklerini aşağıdaki şekilde gruplamak mümkündür:

Normal sayılamayacak şekilde sözcük parçalarının, hecelerin, sözcüklerin ve cümlelerin tekrar edilmesi; p- p- ..peki, ol-ol olmaz, ben de- ben de- bende geleceğim... gibi.

Sözcüklerin bitirilmeden bırakılması.

Düzensiz solunum ve kararsız konuşmaya bağlı olarak sözcüklerde alışılmadık vurgulamaların ortaya çıkması.

Seslerin olağan dışı uzamaları söz konusudur. Örneğin, f-f-f- fare gibi.

Belli bir sesin çıkartılması ve konuşma sırasındaki gerginliğin atılmaması, nefesin engellenmesine ve tıkanmasına yol açar. Karşılıklı konuşmayı kontrol edebilmek için gösterilen mücadelenin işaretleri açık olarak görülebilir. Yüzde gerilim, kaş göz oynatma, başın ani hareketleri, bütün bedende istenmeyen jestler gözlenebilir ve her ses birimi bu tıkanmalardan etkilenebilir.

Konuşmada güçlük yaşandığı anda sadece heyecansal nedenlerle fazladan sözcük ve sesler eklenir: Aman!, ya!, yani!, şey! gibi.

Sözcükler, konuşulan konuya uygun olmayacak şekilde dolambaçlı yollarla söylenebilir. Kekemeliği olanlar hangi sözcük ve seslerin onlar için problem yaratacağını bilirler ve bu durumdan sözcük oyunları ile kaçmaya çalışırlar.

Kekemeliğe Neler Yol Açar ?

Kekemeliğin nedenleri konusunda ileri sürülen görüşler oldukça değişik ve çoktur. Ancak, kekemeliğin tek bir nedene bağlı olarak ortaya çıkmadığı görüşü hâkimdir. Kimi uzmanlar, kekemeliği yapısal bir bozukluk olarak ele alırken, kimi öğrenilmiş bir davranış, bir direniş belirtisi olarak tanımlamakta, bir başkası da çevresel nedenlerin kekemelikte önemli bir rol oynadığı görüşünü savunmaktadır. Biz ise bu kitapçıkta kekemeliğin nedenlerinden çok kekeme öğrencinize yönelik yapabilecekleriniz konusunda önerilerde bulunuyoruz.

Kekemelik Genellikle Hangi Yaşta Ortaya Çıkar ?

Kekemelik, genellikle dil gelişiminin erken dönemlerinde ortaya çıkar (2-6 Yaş).

Bazı durumlarda, okul çağında ilk kez görülebileceği gibi, nadiren yetişkinlikte de ortaya çıktığı görülebilir.

Kekemelik Cinsiyete Göre Farklılık Gösterir mi ?

Evet... Kekemelik erkek çocuklarda, kız çocuklarda görüldüğünden daha yaygın olarak görülür, şiddeti ve sürekliliği de kız çocuklara göre fazladır.

Herkes Zaman Zaman Kekeler mi ?

Evet... Pek çok çocuk dil ve konuşma gelişimi süresince "normal" olarak değerlendirilebilecek bir kekemelik yaşar. Okul öncesi pek çok çocuğun kekemeliğinin sınırlarından kekeme olmadan döndükleri görülmüştür. 2-6 yaş arasında çocuğun düşünme hızı sözcükleri çıkarabilme hızından fazladır. Bu nedenle çocukta geçici bir kekemelik görülebilir. Çocuk konuşurken duraklar, ses, hece ve kelime tekrarları yapar, ama kendisi bunun farkında değildir. Küçük çocukların dili öğrenme süreçlerinde bu türden konuşma sorunları yaşamaları doğaldır. Bu durum hemen kekemelik olarak etiketlenmemelidir. Çocuğun çevresindekiler konuşmasını düzeltmesi için baskıda bulunmazsa, çocuğun dikkati konuşması üzerine çekilmezse bu durum kendiliğinden düzelir.

Kekemelik Sürekli midir ?

Hayır.. Kekemeliği olan insanların konuşmalarının akıcı ve düzgün olduğu zamanlar da vardır. Örneğin, iletişim ile ilgili kaygının olmadığı ortamlarda, şarkı söylerken vb. normal akıcılıkta konuşabilirler.

Okulunuz Kekemeliği Olan Öğrenciyi Kabule Hazır mı ?

Kekemeliği olan ve okulunuza yeni kayıt yaptıran ya da nakil yoluyla gelen öğrencinin durumu, özel eğitim gereksinimleri ve alınacak önlemler; rehber öğretmen, sınıf öğretmeni veya özel eğitim öğretmeni, öğrenci velisi ve okul yönetimince değerlendirilmeli ve gerekli önlemler alınmalıdır.

Çocuğun Kekemeliği Sınıfta Tartışılmalı mı ?

Evet... Ancak öğrencinin ve ailesinin iznini almadan sınıfta kekemeliğinden söz edilmesi doğru değildir.

Sınıfta "bireysel farklılıklara hoşgörüyle yaklaşma" konusunda bir etkinlik düzenleyebilir,

KEKEME BİR ÖĞRENCİM VAR ♥ 15

böylece öğrencilerin her birinin kendine özgü güçlü ve güçsüz yanları olduğu ve hiç kimsenin kusursuz olmadığı gerçeğini fark etmelerini sağlayabilirsiniz. Ayrıca sınıfa kaynak kişi de çağırabilirsiniz. Bu tür etkinlikler öğrencilerin özsaygısı üzerinde olumlu etkiler yaratmasının yanı sıra akranlarının kabul düzeyini de arttıracaktır. Öğrencilerin kendilerini daha özgür ifade etmesini sağlayacak, düş kırıklığı ve aşağılanma duyguları yaşamalarını engelleyecektir.

Arkadaşları Alay Ettiğinde Neler Yapmalıyız?

Tüm bu etkinliklerden sonra hâlâ alay eden öğrencileriniz varsa bu öğrencilerle bireysel olarak konuşabilirsiniz. Bu konuda rehber öğretmeninizden de destek alabilirsiniz.

Diğer Öğrencilerden Farklı Davranmalı mıyız ?

Hayır... Kekeme öğrencinizin sınıf arkadaşlarıyla aynı sorumlulukları taşıması önemlidir. Diğer öğrencilerden beklediklerinizi bu çocuktan da istemelisiniz.

Ancak sınıf sunuları ve sözlü açıklamalar kekeme öğrencilerin en fazla korktukları etkinliklerdir. Bu yaşantılar onun için hayli güçtür; olumsuz bir deneyim, utanmasına, özgüveninin sarsılmasına ve sorumluluktan kaçmasına neden olabilir.

Sınıf karşısında konuşmak ya da bir şeyler okumak, sorulan sorulara yanıt vermek zorunda olduğunu düşünmek bile kekeme bir öğrenciye "zor anlar" yaşatabilir.

Unutmayın, öğrencinin konuşma sorumluluklarından kaçmasına izin vermeniz yetersizlik duygularını pekiştirecektir.

Öğrenci sınıf önünde sunu yapma kaygısı taşıyorsa ve hatta bundan korkuyorsa, onu kabul ettiğinizi gösteren bir konuşma yapın ve onu cesaretlendirin. Öncelikle sunuyu evde, anne babasının daha sonra yakın arkadaşlarının yanında yapması yönünde destekleyin, hazır olduğunu hissettiğinizde de sınıf önünde kısa ve belirlenmiş bir sunu yapmasına ortam yaratın. Grup, koro gibi sınıf etkinliklerine katılmasını sağlayın, bu tür etkinliklerle kendini ifade etmesine fırsat verin.

Gerçekten katılmak istemediğini anlarsanız ısrar etmeyin. Bu durumla başa çıkmaya hazır olmayabilir.

Sınıf İçinde Söz Alma Sırası Nasıl Olmalı ?

Kekeme ğrencinin sınıf içinde söz alma sırasının kendisine gelmesini beklemesi sıkıntısını ve gerginliğini arttırabilir. Bunun nedeni, konuşma sırası kendine geldiğinde kekeleyeceğine ilişkin beklentisidir. Bekleme süresi ne kadar artarsa, gerginliği ve sıkıntısı o ölçüde artacaktır.

Öğrencilerin sırasıyla konuşmalarını gerektiren etkinliklerde kekeme öğrencilere öncelik verilmelidir. Böylece, gerginliklerin artması önlenabilir. Ayrıca, öğrencileri belli bir sıra izmeden de söz almalarını sağlayabilirsiniz. Bu öğrencilere, birden fazla seçeneğın bulunduğu sorular sormalı, ayrıntılı ve zorlayıcı açıklamalar gerektiren sorular sormaktan kaçınmalısınız. Yoklama alırken, isimlerin sırasını değıştirebilirsiniz.

Öneriler

Sınıfta kekemeliğın kontrolü ile ilgili güçlükleriniz olabilir, kendinizi zorda hissedebilirsiniz. Ancak kekemeliğı olan çocuğın iletişimini kolaylaştırmak, sınıfa daha etkin katılımını sağlamak açısından yapabileceğınız pek çok şey vardır.

İşte size bazı öneriler...

Çocuk kekemeliğiyle ilgili olumlu ya da olumsuz duygular yaşıyor olabilir; bu konuda konuşmak istiyorsa onunla konuşun. Kekemeliğinin farkında olduğunuzu, onu kabul ettiğinizi hissettirin.

Çocuk, sizinle konuşmaya istekli değilse ya da bazı kaygıları varsa, konuşmaya zorlamamak en iyisi. Ancak, onunla iletişime her zaman hazır olduğunuzu belirtebilirsiniz.

Konuşurken çocuğa **"yeterince"** zaman tanıyın, aceleci ya da sabırsız olduğunuz izlenimini asla vermeyin. Konunun aniden değiştirilmesi ya da konuşmanın sık sık kesilmesi de aceleci davranıldığının göstergesidir. Bunlardan kaçının. Zaman sınırlamaları, akıcı konuşmayı engeller.

Öğrenciniz konuşurken sorun yaşadığında cümleyi onun yerine **tamamlamayın**, sözcük eklemeyin. Seçtiğiniz sözcükler kimi zaman onun söylemek istediğini karşılamayabilir, bu da sorunu daha da arttırabilir.

Çocuktan **"zor"** olan sözcük yerine **"kolay"** olanını kullanmasını istemeyin, bu sadece o sözcüklerle ilgili korkuyu arttırır.

"Yavaş ol", "rahatla", "konuşmadan önce düşün" gibi önerilerden uzak durun. Bu öneriler yapıcı öneriler değildir, öğrenciye yardımcı da olmayacaktır.

Öğrenci kötü bir günündeyse, hasta, yorgun ve gerginse, onu istemedikçe konuşmaya zorlamamalısınız. Daha iyi hissettiği zamanlarda ise ona mümkün olduğunca fazla konuşma fırsatı vermelisiniz.

Çocuğun nasıl söylediğinden çok ne söylediğine odaklanın ve onu sözel etkinliklere katılım konusunda yüreklendirin.

Çocuğa nasıl bakıyor olduğunuz ya da ne yaptığınız en az ne söylediğiniz kadar önemlidir. Hepimiz iletişim kurarken yüz ifadelerini ve beden dilini dikkate alırsınız, çocuklar ise sözel olmayan bu tarz iletişime karşı çok daha duyarlıdırlar. Bu nedenle öğrencinizle iletişiminizde rahat bir beden dili kullanın, dudak ve ağız hareketlerine bakmaksızın göz kontağını sürdürün.

Eğer öğrenciniz kekemelik ile ilgili terapi ya da destek eğitimi alıyorsa, aile ve uzmanlarla işbirliği yaparak sınıf içinde neler yapabileceğinizi tartışarak belirleyin.

SON SÖZ

Kekemelik bir tabu değildir, dünyanın sonu demek de değildir, iletişimde yaşanan, önüne geçilebilen ve kontrol edilebilen bir güçlüttür. Kekeme öğrencinize yardımcı olmanın anahtarı sorunu bilmektir.

Bu kitapçıkla size yardımcı olabildiysek ne mutlu ...

